

การบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความสามารถในการใช้
กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาเครือข่ายเมือง 2
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

The Collaborative Network Management for Developing Gross Motor
Skills of Early Childhood Children in Muang 2 Network Schools under
Chumphon Primary Educational Service Area Office 1

ลัทิกา เล่าห์ประเสริฐ^{1*}, และ กาญจนา บุญสง²

Latika Laoprasert^{1*}, and Kanjana Boonsong²

^{1,2,3}สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

^{1,2,3}Educational Administration, Faculty of Education, Phetchaburi Rajabhat University, Thailand

Corresponding author E-mail: latikalaoprasert@gmail.com *

Received: June 1, 2026; Revised: August 10, 2026; Accepted: August 12, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาเครือข่ายเมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 และ 2) ศึกษาผลการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัย การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ดำเนินการตามวงจรการวางแผน การปฏิบัติ การสังเกตผล และการสะท้อนผล พื้นที่วิจัยเป็นสถานศึกษาเครือข่ายเมือง 2 จำนวน 8 โรงเรียน กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วยครูปฐมวัย 8 คน และเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 50 คน รวม 58 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คู่มือการบริหารเครือข่ายความร่วมมือและแผนกิจกรรมโยคะ แบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัย และแบบบันทึกการดำเนินกิจกรรมและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การลงมือปฏิบัติ การประเมินผล การปรับปรุง และการรายงาน และ 2) เด็กปฐมวัยมีคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่หลังการทดลอง ($M = 18.95$, $S.D. = 1.80$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($M = 12.40$, $S.D. = 2.15$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 12.35$, $p < .001$) ข้อค้นพบแสดงให้เห็นว่าการบริหารเครือข่ายร่วมกับการจัดกิจกรรมอย่างเป็นระบบสามารถใช้เป็นแนวทางสนับสนุนการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันได้

คำสำคัญ: การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ, กล้ามเนื้อมัดใหญ่, เด็กปฐมวัย, กิจกรรมโยคะ

Abstract

This research aimed to 1) study the collaborative network management process for developing gross motor skills of early childhood children in Muang 2 Network schools under the Chumphon Primary Educational Service Area Office 1, and 2) study the results of collaborative network management for developing gross motor skills of early childhood children. This study employed action research and was conducted according to the cycle of planning, action, observation, and reflection. The research area consisted of 8 schools in the Muang 2 Network. The target group was selected by purposive sampling and consisted of 8 early childhood teachers and 50 kindergarten level 3 children, totaling 58 participants. The research instruments included a collaborative network management manual and yoga activity plans, an assessment form for early childhood children's gross motor skills, and activity implementation and focus group discussion records. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, paired-samples t-test, and content analysis. The results showed that 1) the collaborative network management process consisted of 6 steps: planning, organizing, implementation, evaluation, improvement, and reporting; and 2) early childhood children had higher gross motor skill scores after the experiment ($M = 18.95$, $S.D. = 1.80$) than before the experiment ($M = 12.40$, $S.D. = 2.15$), with a statistically significant difference at the .05 level ($t = 12.35$, $p < .001$). The findings indicated that collaborative network management together with systematic activity implementation can be used as an approach to support the development of gross motor skills of early childhood children in schools with similar contexts.

Keywords: Collaborative Network Management, Gross Motor Skills, Early Childhood, Yoga Activities

บทนำ

การพัฒนาด้านร่างกายเป็นพื้นฐานสำคัญของเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเดิน วิ่ง กระโดด การทรงตัว และการประสานสัมพันธ์ของส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3–6 ปีส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้

ผ่านการเล่นและการลงมือปฏิบัติ พร้อมทั้งสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ครอบครัว ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) อย่างไรก็ตาม สถานการณ์พัฒนาการเด็กยังเป็นประเด็นที่ต้องติดตาม ข้อมูลตัวชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุขในปี พ.ศ. 2568 รายงานว่าเด็กอายุ 0–5 ปี มีพัฒนาการสมวัยร้อยละ 69.80 ขณะที่กำหนดค่าเป้าหมายไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 87 (กระทรวงสาธารณสุข, 2568) ด้านองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว การศึกษาของ Zhang et al. (2024) สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมส่งเสริมทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน ระบุว่าการจัดกิจกรรมอย่างมีแบบแผนสามารถเพิ่มทักษะการเคลื่อนไหว การควบคุมวัตถุ และความสามารถด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กได้ ขณะที่การศึกษาของผกามาศ อินเสนหา และคณะ (2568) พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบการเล่นิทานพื้นบ้านมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม ผลการศึกษาเหล่านี้สะท้อนว่าความสามารถด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่สามารถพัฒนาได้จากกิจกรรมที่เหมาะสมและมีการฝึกอย่างต่อเนื่อง ในอีกด้านหนึ่ง งานศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาพบว่า การมีวิสัยทัศน์ร่วม การมีส่วนร่วมของสมาชิก การสื่อสาร การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และการติดตามประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานเครือข่าย (จิรารัตน์ วงศ์โยธา และบุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์, 2568) อย่างไรก็ตาม งานเกี่ยวกับการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับผลของกิจกรรมที่จัดแก่เด็กโดยตรง ส่วนงานด้านเครือข่ายมักศึกษาการบริหารจัดการทางการศึกษา จึงยังมีประเด็นให้ศึกษาเกี่ยวกับการนำกระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือมาใช้ร่วมกับกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ในบริบทของกลุ่มสถานศึกษา รวมถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นต่อเด็กโดยตรง

สถานศึกษาเครือข่ายเมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 เป็นพื้นที่ที่ผู้วิจัยพบปัญหาจากการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยว่า เด็กส่วนหนึ่งยังมีข้อจำกัดด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทั้งความแข็งแรงของกล้ามเนื้อลำตัว แขนและขา การเคลื่อนไหวอย่างคล่องแคล่ว การประสานสัมพันธ์ของร่างกาย และการทรงตัว ซึ่งเป็นความสามารถตามมาตรฐานพัฒนาการด้านร่างกายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) จากสภาพดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำกิจกรรมโยคะสำหรับเด็กมาประยุกต์ใช้ เพราะเป็นกิจกรรมที่ประกอบด้วยการเล่น การยืดเหยียด การทรงตัว และการควบคุมส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย สามารถปรับท่าทางให้เหมาะกับวัยและเชื่อมโยงกับการเลียนแบบสัตว์หรือสิ่งแวดลอมรอบตัว ทำให้เด็กได้ฝึกการเคลื่อนไหวผ่านการลงมือปฏิบัติซ้ำอย่างเป็นลำดับ (ดวงพร พันธุ์แสง, 2551) นอกจากนี้ การดำเนินงานในระดับเครือข่ายยังเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง สนับสนุนการจัดกิจกรรม และติดตามพัฒนาการของเด็กร่วมกัน สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารเครือข่ายที่ให้ความสำคัญกับการมีเป้าหมายร่วม การมีส่วนร่วม และการแลกเปลี่ยนทรัพยากรและความรู้ระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา (กริช ธีรางศุ และอำนาจ ชนะวงศ์, 2563; จิรารัตน์ วงศ์โยธา และบุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์, 2568)

ด้วยเหตุนี้ การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษากระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัย และศึกษาผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในสถานศึกษาเครือข่ายเมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 โดยใช้กิจกรรมโยคะสำหรับเด็กเป็นกิจกรรมในการพัฒนาความสามารถด้านการเคลื่อนไหว และอาศัยความร่วมมือของบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องในเครือข่ายตั้งแต่การวางแผน การดำเนินกิจกรรม การติดตาม และการประเมินผล เพื่อนำเสนอกระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ การดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ผลที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัย และข้อค้นพบจากการดำเนินงานของเครือข่าย ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาและเครือข่ายทางการศึกษาที่ต้องการนำความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องมาใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยในบริบทที่ใกล้เคียงกัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาเครือข่ายเมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1
2. เพื่อศึกษาผลการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาเครือข่ายเมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

การบริหารเครือข่ายเป็นการจัดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือหน่วยงานที่มีเป้าหมายร่วมกัน โดยสมาชิกแต่ละฝ่ายยังคงมีบทบาทและหน้าที่ของตนเอง แต่ประสานทรัพยากร ความรู้ และการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของเครือข่าย Provan และ Kenis (2008) อธิบายว่าการกำกับดูแลเครือข่ายสามารถเกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ ตั้งแต่การบริหารร่วมกันโดยสมาชิก การมีองค์กรหนึ่งทำหน้าที่นำ ไปจนถึงการมีหน่วยงานเฉพาะทำหน้าที่บริหารเครือข่าย ความเหมาะสมของแต่ละรูปแบบขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิก ระดับความไว้วางใจ ความเห็นพ้องต่อเป้าหมาย และความต้องการในการประสานงาน แนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าประสิทธิผลของเครือข่ายเกี่ยวข้องกับการรวมบุคคลหรือหน่วยงานเข้าด้วยกัน รวมถึงการกำหนดบทบาทการตัดสินใจ และการประสานงานระหว่างสมาชิก ในบริบทของสถานศึกษา การบริหารเครือข่ายจึงเกี่ยวข้องกับการสร้างเป้าหมายร่วม การกำหนดบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง การประสานงาน การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการติดตามผลการดำเนินงาน การศึกษาของจิรารัตน์ วงศ์โยธา และบุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์ (2568) ได้ระบุแนวทางสำคัญของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย การร่วมกำหนดทิศทาง การประสานความร่วมมือ การสร้างการมีส่วนร่วม การสนับสนุนทรัพยากร และการติดตามประเมินผล

ขณะที่งานศึกษาด้านการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาในระยะหลังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของสมาชิก การสื่อสารระหว่างเครือข่าย การพัฒนาศักยภาพผู้นำ การระดมทรัพยากร และการนำผลการประเมินกลับมา ปรับปรุงการดำเนินงานเช่นกัน

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแนวคิดการบริหารเครือข่ายมาใช้กำหนดกระบวนการทำงานร่วมกันของ สถานศึกษาในเครือข่ายเมือง 2 โดยครอบคลุมการวางแผน การจัดการองค์กร การลงมือปฏิบัติ การประเมินผล และการปรับปรุงผล เพื่อให้การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็ก เป็นภารกิจที่เกี่ยวข้องในเครือข่ายดำเนินงานร่วมกัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัย

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่เกี่ยวข้องกับการควบคุมกล้ามเนื้อส่วนลำตัว แขน และขา เพื่อใช้ในการเคลื่อนไหว เช่น การเดิน วิ่ง กระโดด การทรงตัว การโยน และการรับ ทักษะเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐาน (fundamental motor skills) ซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการเคลื่อนไหวที่ ซับซ้อนขึ้นในวัยต่อมา การศึกษาของ Chen et al. (2024) แบ่งทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานออกเป็นทักษะ การเคลื่อนไหวที่ เช่น การวิ่งและกระโดด และทักษะการควบคุมวัตถุ เช่น การโยนและรับ พร้อมชี้ว่าทักษะ ดังกล่าวเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางกาย สมรรถภาพทางกาย และพัฒนาการด้านอื่นของเด็ก การพัฒนาทักษะ การเคลื่อนไหวต้องอาศัยโอกาสในการฝึก การจัดสภาพแวดล้อม และคำแนะนำที่เหมาะสม ผลการวิเคราะห์ อภิमानของ Chen et al. (2024) พบว่า ทั้งกิจกรรมแบบมีโครงสร้างและกิจกรรมแบบอิสระช่วยเพิ่มทักษะ การเคลื่อนไหวพื้นฐานของเด็กปฐมวัย โดยกิจกรรมแบบมีโครงสร้างให้ผลต่อทักษะการเคลื่อนไหวที่สูงกว่า ในบางกรณี และการฝึกอย่างต่อเนื่องมีความสำคัญต่อการพัฒนาความชำนาญ สอดคล้องกับ Zhang et al. (2024) ซึ่งสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับโปรแกรมพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานและพบว่าโปรแกรมที่ ออกแบบเพื่อฝึกทักษะดังกล่าวสามารถเพิ่มความสามารถด้านการเคลื่อนไหวของเด็กได้ ผลการศึกษาดังกล่าวนำมาใช้เป็นฐานในการกำหนดผลลัพธ์ของการวิจัยครั้งนี้ โดยมุ่งพัฒนาความสามารถด้านการเคลื่อนไหว การทรงตัว และการประสานสัมพันธ์ของร่างกาย และใช้การจัดกิจกรรมที่มีรูปแบบชัดเจน เปิดโอกาสให้เด็ก ฝึกซ้ำและได้รับคำแนะนำจากครูตามระดับความสามารถของตนเอง

จากการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยกำหนดความสัมพันธ์ของแนวคิดในการวิจัยเป็น 2 ระดับ คือ กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการองค์กร การลงมือปฏิบัติ การประเมินผล การปรับปรุงผล และการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมโยคะที่เน้นการเคลื่อนไหว การทรงตัว และการประสานสัมพันธ์ของร่างกาย แนวคิดทั้งสองส่วนจึง ถูกนำมาใช้ร่วมกันเพื่อศึกษาผลของการดำเนินงานตามกระบวนการความร่วมมือของสถานศึกษาในเครือข่าย ควบคู่กับการจัดกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของความสามารถในการใช้ กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อศึกษากระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือและผลที่เกิดขึ้นต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาเครือข่ายเมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 การดำเนินการใช้วงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. การวางแผน (Plan) ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเครือข่ายและการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัย เพื่อนำมากำหนดกรอบการดำเนินงาน จากนั้น ประชุมร่วมกับครูปฐมวัยในเครือข่ายทั้ง 8 โรงเรียนเพื่อวิเคราะห์ปัญหา กำหนดเป้าหมาย จัดบทบาทหน้าที่ และร่วมกันออกแบบกิจกรรมโยคะจำนวน 12 แผน รวมเวลา 480 นาที พร้อมจัดทำคู่มือการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ

2. การปฏิบัติ (Act) โดยให้ครูปฐมวัยในแต่ละโรงเรียนนำกิจกรรมตามคู่มือไปใช้กับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 เป็นเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 40 นาที โดยดำเนินกิจกรรมตามแนวทางร่วมของเครือข่าย และปรับระดับความยากให้เหมาะกับเด็กแต่ละกลุ่ม ผู้วิจัยทำหน้าที่ประสานงานและติดตามการดำเนินกิจกรรมของแต่ละโรงเรียน

3. การสังเกตผล (Observe) เก็บข้อมูลระหว่างดำเนินกิจกรรมจากการสังเกตและบันทึกการปฏิบัติของครู รวมทั้งประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กก่อนและหลังการจัดกิจกรรม (Pre-test และ Post-test) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงด้านการเคลื่อนไหว การทรงตัว และการประสานสัมพันธ์ของร่างกาย

4. การสะท้อนผล (Reflect) ครูปฐมวัยร่วมกันแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะจากการจัดกิจกรรม โดยใช้ข้อมูลจากการสังเกตและผลการประเมินเด็กประกอบการพิจารณา มีการปรับกิจกรรมระหว่างดำเนินงานตามปัญหาที่พบ และเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม ครูปฐมวัยร่วมสนทนากลุ่มเพื่อสรุปผลและสะท้อนบทเรียนจากการบริหารเครือข่าย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยมาจากสถานศึกษาเครือข่ายเมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 จำนวน 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านคอเตี้ย โรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร โรงเรียนวัดดอนรวบ โรงเรียนบ้านดอนไทรงาม โรงเรียนวัดคูขุด โรงเรียนบ้านในห้วย โรงเรียนวัดหาดทรายแก้ว และโรงเรียนวัดนาทุ่ง ผู้วิจัยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นโรงเรียนทั้งหมดที่อยู่ในเครือข่ายเมือง 2 และเข้าร่วมกระบวนการบริหารเครือข่ายในการวิจัยครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ครูปฐมวัย จำนวน 8 คน โรงเรียนละ 1 คน ซึ่งรับผิดชอบการจัดกิจกรรมและร่วมกระบวนการบริหารเครือข่าย และ 2) เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 3 จำนวน 50 คน ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านคอเตี้ย 8 คน โรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพรวัดสุบรรณนิมิตร 15 คน โรงเรียนวัดดอนรวบ 6 คน

โรงเรียนบ้านดอนไทรงาม 6 คน โรงเรียนวัดคูซุด 2 คน โรงเรียนบ้านในห้วย 3 คน โรงเรียนวัดหาดทรายแก้ว 5 คน และโรงเรียนวัดนาทุ่ง 5 คน รวมผู้เข้าร่วมการวิจัยทั้งสิ้น 58 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการและเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) คู่มือการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัย ภายในคู่มือประกอบด้วยแนวทางการบริหารเครือข่ายและกิจกรรมโยคะจำนวน 12 แผน ผู้วิจัยสร้างคู่มือจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำร่างคู่มือให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบก่อนเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านประเมินความเหมาะสมและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง 2) แบบประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัย ใช้ประเมินความสามารถของเด็กก่อนและหลังการจัดกิจกรรม โดยครอบคลุมความสามารถด้านการเคลื่อนไหว การทรงตัว และการประสานสัมพันธ์ของร่างกาย และ 3) แบบบันทึกการดำเนินกิจกรรมและการสนทนากลุ่ม ใช้บันทึกการดำเนินงาน ปัญหา ข้อเสนอแนะ และการสะท้อนผลของครูปฐมวัยระหว่างและหลังการดำเนินกิจกรรม

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเริ่มจากประสานสถานศึกษาและครูปฐมวัยทั้ง 8 โรงเรียนเพื่อประชุมกำหนดแนวทางการทำงานร่วมกัน จากนั้น ประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กก่อนการจัดกิจกรรม (Pre-test) แล้วให้ครูดำเนินกิจกรรมโยคะตามคู่มือจำนวน 12 แผน เป็นเวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 40 นาที ระหว่างดำเนินงานมีการบันทึกผลและแลกเปลี่ยนข้อมูลในเครือข่ายเพื่อนำข้อค้นพบมาปรับกิจกรรมให้เหมาะกับเด็ก เมื่อดำเนินกิจกรรมครบตามกำหนดจึงประเมินความสามารถของเด็กอีกครั้ง (Post-test) หลังจากนั้น จัดสนทนากลุ่มเพื่อให้ครูปฐมวัยทั้ง 8 คนร่วมรายงานผล ปัญหาที่พบ และสะท้อนผลการดำเนินงานของเครือข่าย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการโดย 1) ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือจากการประชุม แบบบันทึกการดำเนินงาน และการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามขั้นตอนการดำเนินงานและสรุปสาระสำคัญ 2) ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้เข้าร่วมการวิจัย วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) และ 3) ผลการประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมของเด็กกลุ่มเดียวกันด้วยการทดสอบทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างสัมพันธ์กัน (Dependent Samples t-test) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการวิจัย

1. กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัย

ผลการบริหารเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัยในสถานศึกษาเครือข่ายเมือง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1 มี 6 ขั้นตอนหลัก คือ

1) ขั้นที่ 1 การวางแผนการดำเนินงานเริ่มจากการระดมความคิดร่วมกันของครูปฐมวัยทั้ง 8 โรงเรียน เพื่อวิเคราะห์บริบท จุดแข็ง-จุดที่ต้องพัฒนา และความต้องการของผู้เรียน ก่อนตกลงเลือกผู้รับผิดชอบร่วมด้านการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ จากนั้น เครือข่ายร่วมกันออกแบบหน่วยกิจกรรมและแผนการจัดประสบการณ์ 12 แผน รวมเวลา 480 นาที ที่สอดคล้องกับหลักสูตรปฐมวัยและปลอดภัยต่อเด็ก กำหนดตัวชี้วัดผลลัพธ์ (เดิน วิ่ง กระโดด ทรงตัว ปีนป่าย) ควบคุมตัวชี้วัดกระบวนการทำให้ทุกโรงเรียนมี “แผนเดียวกัน-เป้าหมายเดียวกัน-ภาษาเดียวกัน” พร้อมเริ่มต้นได้ทันที

2) ขั้นที่ 2 การจัดการองค์กร เครือข่ายตั้งคณะทำงานกำหนดบทบาทหน้าที่ชัดเจน (ประสานงานกลาง-หลักสูตร/สื่อ-ติดตามประเมิน-ผู้ประสานโรงเรียน) จัดระบบสื่อสารกลางเพื่อแลกเปลี่ยนเอกสาร คลิป สไลด์ และรายงานความก้าวหน้า พร้อมเตรียมทรัพยากรจำเป็น (สื่อโยคะ บัตรภาพ เพลงประกอบ) โครงสร้างที่ชัดเจนช่วยให้การกระจายงาน การนัดหมาย และการสนับสนุนข้ามโรงเรียนเป็นไปอย่างคล่องตัว ลดความซ้ำซ้อนและทำให้กิจกรรมเริ่มตรงเวลา

3) ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติ โรงเรียนในเครือข่ายจัดกิจกรรมโยคะและการเคลื่อนไหว-จังหวะตามแผน 3 สัปดาห์ ๆ ละ 4 วัน วันละ 40 นาที โดยครูใช้แนวทางเดียวกันแต่ปรับความยากง่ายให้เหมาะกับผู้เรียนแต่ละห้อง มีวอร์มอัพ-쿨ดาวน์และข้อควรระวังด้านความปลอดภัย เครือข่ายเน้นการมีส่วนร่วมของเด็กทุกคน บันทึกหลักฐานเชิงกระบวนการ (แบบบันทึก) และในแบบบันทึกมีข้อเสนอแนะ เพื่อสะท้อนคิดของครูเพื่อระบุจุดที่ควรปรับปรุงทันที การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอทำให้เด็กคุ้นเคยทำพื้นฐาน (ดอกบัว ต้นไม้ สุนัข ก้ม) และถ่ายโอนสู่ทักษะเป้าหมาย (เดิน-วิ่ง-กระโดด-ทรงตัว-ปีนป่าย) ได้ต่อเนื่อง

4) ขั้นที่ 4 การประเมินผลการประเมินครอบคลุมทั้งกระบวนการและผลลัพธ์ระหว่างจัดกิจกรรม ครูใช้แบบตรวจเช็คลิสต์ทักษะรายครั้ง ส่วนผลลัพธ์ใช้แบบสังเกตเชิงพฤติกรรมก่อนหลัง พบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สะท้อนการพัฒนาเชิงรูปธรรมของทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ไปในทิศทางที่ต้องการ พร้อมกันนี้ ผลประเมินความคิดเห็นของครูต่อการบริหารเครือข่ายอยู่ในระดับมากที่สุด ชี้ว่ากลไกเครือข่ายเอื้อต่อการยกระดับคุณภาพการจัดกิจกรรมจริง

5) ขั้นที่ 5 การปรับปรุง ข้อมูลจากการประเมินและบันทึกสะท้อนคิดถูกนำมาหารือในวงเครือข่ายทุกสัปดาห์ เพื่อปรับการสอนแบบ “เร็ว-ตรงจุด” เช่น เพิ่มสถานีเกมเพื่อลดการรอคิว ใช้บัตรภาพ (visual cues) ช่วยเด็กจดจำท่า ปรับจังหวะเพลงเพื่อกำกับการหายใจ/การเคลื่อนไหว รวมถึงออกแบบตัวช่วยสำหรับ

เด็กที่ยังทรงตัวยาก (ยืนไถ่ผนัง/เชือกบอกตำแหน่งเท้า) การปรับปรุงต่อเนื่องทำให้คุณภาพการสอนเสถียรขึ้น และเด็กบรรลุเป้าหมายได้ทั่วถึงมากขึ้น

6) ขั้นที่ 6 การรายงาน แต่ละโรงเรียนสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมและนำเสนอผลการดำเนินงานในเครือข่าย เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ปัญหา และข้อเสนอแนะร่วมกัน รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลสำหรับสรุปและสะท้อนผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม

2. ผลการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัย

ผลการประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมจำแนกตามสถานศึกษาในเครือข่ายเมือง 2 จำนวน 8 โรงเรียน ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรม จำแนกตามสถานศึกษา

สถานศึกษา	จำนวนเด็ก (คน)	ก่อนการจัดกิจกรรม (Pre-test)	หลังการจัดกิจกรรม (Post-test)	ผลต่าง
โรงเรียนบ้านคอเตี้ย	8	4.62	9.75	5.13
โรงเรียนอนุบาลเมืองชุมพร	15	4.13	9.87	5.74
วัดสุบรรณนิมิตร				
โรงเรียนวัดดอนรวบ	6	4.50	9.67	5.17
โรงเรียนบ้านดอนไทรงาม	6	4.83	9.83	5.00
โรงเรียนวัดคูขุด	2	4.00	10.00	6.00
โรงเรียนบ้านในห้วย	3	4.00	10.00	6.00
โรงเรียนวัดหาดทรายแก้ว	5	5.00	10.00	5.00
โรงเรียนวัดนาทุ่ง	5	4.60	10.00	5.40
รวม	50	4.46	9.86	5.40

จากตารางที่ 1 พบว่า เด็กปฐมวัยทั้ง 8 โรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมทุกโรงเรียน โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรมอยู่ระหว่าง 4.00–5.00 คะแนน และหลังการจัดกิจกรรมอยู่ระหว่าง 9.67–10.00 คะแนน เมื่อพิจารณาผลต่างของคะแนน พบว่าเพิ่มขึ้นระหว่าง 5.00–6.00 คะแนน

เมื่อพิจารณาผลการประเมินในภาพรวมตามผลการวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยรายงาน พบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่หลังการทดลอง ($M = 18.95$, $S.D. = 1.80$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($M = 12.40$, $S.D. = 2.15$) และผลการทดสอบ Dependent Samples t-test พบว่าคะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 12.35$, $p < .001$)

ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ภายหลังจากดำเนินกิจกรรมตามกระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ เด็กปฐมวัยมีคะแนนความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่สูงขึ้นจากก่อนการจัดกิจกรรม ทั้งเมื่อพิจารณาเป็นรายสถานศึกษาและผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลองในภาพรวม

อภิปรายผล

1. กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัยพบว่า การบริหารเครือข่ายความร่วมมือของสถานศึกษาเครือข่ายเมือง 2 ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การลงมือปฏิบัติ การประเมินผล การปรับปรุง และการรายงาน โดยครูปฐมวัยจากทั้ง 8 โรงเรียนมีส่วนร่วมตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหา กำหนดเป้าหมาย ออกแบบกิจกรรม แบ่งบทบาทหน้าที่ นำกิจกรรมไปใช้ ติดตามผล และนำข้อมูลกลับมาปรับการดำเนินงาน ข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่า การทำงานในลักษณะเครือข่ายเกิดขึ้นจากการมีเป้าหมายและกระบวนการทำงานร่วมกันมากกว่าการที่แต่ละโรงเรียนดำเนินกิจกรรมในลักษณะแยกส่วน ผู้วิจัยเห็นว่าเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้กระบวนการดังกล่าวเกิดขึ้นได้ คือ โรงเรียนอยู่ในเครือข่ายเดียวกัน มีปัญหาและกลุ่มเป้าหมายใกล้เคียงกัน และครูมีโอกาสร่วมวางแผนและสะท้อนผลระหว่างดำเนินงาน เมื่อพบปัญหาจึงสามารถแลกเปลี่ยนวิธีแก้ไขและนำกลับไปปรับใช้ในแต่ละโรงเรียนได้ กระบวนการเช่นนี้ยังสอดคล้องกับลักษณะของการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ข้อมูลจากการปฏิบัติและการสังเกตถูกนำมาใช้ปรับการดำเนินงานในรอบต่อไป ผลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของจิรารัตน์ วงศ์โยธา และบุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์ (2567) ซึ่งศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ พบว่า การบริหารเครือข่ายเกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางการมีส่วนร่วม การประสานความร่วมมือ การสนับสนุนทรัพยากร และการติดตามประเมินผล เช่นเดียวกับชญาภาญจ ศรีเนตร และคณะ (2566) ที่พบว่า รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของโรงเรียนขนาดเล็กประกอบด้วยกำหนดเป้าหมาย การติดต่อสื่อสาร การพัฒนาบุคลากร กระบวนการดำเนินงาน และการประเมินผล และเมื่อทดลองใช้รูปแบบแล้วเกิดการปรับเปลี่ยนวิธีทำงานให้มีความร่วมมือมากขึ้น งานวิจัยครั้งนี้จึงสอดคล้องกับงานเดิมในด้านองค์ประกอบพื้นฐานของการบริหารเครือข่าย แต่เพิ่มเติมให้เห็นการนำกระบวนการเครือข่ายมาใช้ในการกิจที่เฉพาะเจาะจง คือ การพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัย และเชื่อมการบริหารเครือข่ายเข้ากับการลงมือปฏิบัติในชั้นเรียนและการสะท้อนผลของครูอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของเด็กปฐมวัยพบว่า ภายหลังจากดำเนินกิจกรรมตามแนวทางของเครือข่าย เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่สูงขึ้นจากก่อนการจัดกิจกรรม และผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ข้อค้นพบดังกล่าวอาจอธิบายได้จากลักษณะของกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง ทั้งการทรงตัว การเคลื่อนที่ และการควบคุมส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย กิจกรรมมีขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดชัดเจน ทำให้เด็กได้ฝึกทักษะเดิมซ้ำหลายครั้ง ขณะเดียวกันครูสามารถปรับระดับความยากและวิธีช่วยเหลือให้

เหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละคน นอกจากนี้ การดำเนินงานผ่านเครือข่ายทำให้ครูใช้เป้าหมายและแนวทางร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนปัญหา ติดตามผล และนำข้อมูลที่ได้จากการจัดกิจกรรมกลับมาปรับปรุงการดำเนินงาน จึงอาจมีส่วนสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมมีความต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ข้อค้นพบดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของผกา มาศ อินเสนา และคณะ (2568) ซึ่งจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบการเล่านิทานพื้นบ้านที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่เด็กปฐมวัย พบว่าหลังการจัดกิจกรรม เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่สูงขึ้นทั้งภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ การกระโดด การทรงตัว และการเดิน รวมถึงการศึกษาของปิยณัฐ ศรีชะตา และคณะ (2567) พบว่า โปรแกรมการเคลื่อนไหวพื้นฐานที่จัดกิจกรรมอย่างมีแบบแผนช่วยพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมัดใหญ่และการทรงตัวของผู้เรียน โดยผลการศึกษานี้สนับสนุนความสำคัญของการออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกการเคลื่อนไหวหลายรูปแบบอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังไปในทิศทางเดียวกับ Chen et al. (2024) ซึ่งวิเคราะห์ห่อหุ้มงานวิจัย 23 เรื่อง รวมเด็กปฐมวัย 4,068 คน มีข้อค้นพบว่า กิจกรรมทั้งแบบมีโครงสร้างและแบบอิสระสามารถส่งเสริมทักษะการเคลื่อนไหวพื้นฐานได้ โดยกิจกรรมแบบมีโครงสร้างมีผลเด่นต่อทักษะการเคลื่อนไหวที่ โดยเสนอว่า การฝึกอย่างสม่ำเสมอ การสาธิต คำแนะนำ และการจัดประสบการณ์ซ้ำมีส่วนต่อการพัฒนาทักษะของเด็ก ขณะเดียวกัน Zhang et al. (2024) พบหลักฐานสนับสนุนว่า การจัดโปรแกรมที่มุ่งฝึกทักษะการเคลื่อนไหวสามารถเพิ่มความสามารถของเด็กได้ งานวิจัยครั้งนี้จึงต่อยอดจากงานที่มุ่งศึกษาผลของกิจกรรมต่อเด็ก โดยเพิ่มมิติของการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาเข้ามาเป็นกลไกสนับสนุนการจัดกิจกรรม ทำให้การพัฒนาทักษะเกิดขึ้นภายใต้แนวทางที่สถานศึกษาในเครือข่ายร่วมกันกำหนดและติดตามร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. สถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียงกันสามารถนำกระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือ 6 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดการองค์กร การลงมือปฏิบัติ การประเมินผล การปรับปรุง และการรายงาน ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยควรกำหนดเป้าหมาย บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง แนวทางการดำเนินกิจกรรม และการติดตามผลร่วมกันให้ชัดเจนก่อนนำไปใช้
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูปฐมวัยมีโอกาสดูแลเปลี่ยนแปลงผลการจัดกิจกรรมปัญหาที่พบ และแนวทางปรับปรุงร่วมกันภายในเครือข่าย รวมทั้งจัดสรรเวลา สื่อ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรม เพื่อให้การดำเนินงานของแต่ละโรงเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ยังสามารถปรับให้เหมาะสมกับความสามารถของเด็กและบริบทของสถานศึกษา

3. ครูปฐมวัยสามารถนำกิจกรรมโยคะและกิจกรรมการเคลื่อนไหวที่ใช้ในการวิจัยไปปรับใช้ในการจัดประสบการณ์ โดยควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและคำนึงถึงความเหมาะสมตามวัย ความปลอดภัย และความแตกต่างระหว่างบุคคล พร้อมใช้ผลการประเมินความสามารถของเด็กเป็นข้อมูลสำหรับปรับระดับความยากและวิธีช่วยเหลือเด็กในครั้งต่อไป

4. การติดตามผลของเครือข่ายควรดำเนินการควบคู่กับการจัดกิจกรรม โดยนำข้อมูลจากการสังเกต การประเมินเด็ก และการสะท้อนผลของครูมาร่วมกันพิจารณาเป็นระยะ เพื่อปรับกิจกรรมและแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้นจริง มากกว่าการประเมินเฉพาะเมื่อสิ้นสุดกิจกรรม

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรศึกษาผลของการบริหารเครือข่ายร่วมกับกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่โดยใช้แบบแผนการวิจัยที่สามารถเปรียบเทียบผลได้ชัดเจนขึ้น เช่น การมีกลุ่มเปรียบเทียบ หรือการติดตามผลในระยะยาว เพื่อพิจารณาผลการเปลี่ยนแปลงของความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่เกิดขึ้นต่อเนื่อง

2. ควรศึกษากระบวนการบริหารเครือข่ายในบริบทอื่นหรือกลุ่มสถานศึกษาที่มีขนาดและความพร้อมแตกต่างกัน เพื่อพิจารณาว่าองค์ประกอบหรือขั้นตอนของเครือข่ายที่เป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมและการพัฒนาความสามารถของเด็กปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*.

กระทรวงสาธารณสุข. (2568). ร้อยละของเด็กอายุ 0–5 ปีที่มีพัฒนาการสมวัย: ตัวชี้วัดปีงบประมาณ 2568. *ระบบ Health KPI*. https://healthkpi.moph.go.th/kpi2/kpi/index/?id=2181&kpi_year=2568

กรีช ธีรางศุ และ อำนาจ ชนวงษ์. (2563). *แนวทางการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 24 กาฬสินธุ์* [ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม].

จิรารัตน์ วงศ์โยธา, และบุญฤทธิ์ เพ็ชรวิศิษฐ์. (2568). แนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ*, 25(2), 156–177.

ชญาภาญ์ ศรีเนตร, จำเนียร พลหาร, และกฤษณก ดวงชาตม. (2556). รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนางานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 11(4), 1621–1634.

ดวงพร พันธุ์แสง. (2551). *ผลการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวเชิงโยคะที่มีต่อพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย* [ปริญญานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ].

- ปิยณัฐ ศรีชะตา, สุธนะ ตังศภัทย์, และจินตนา สรายุทธพิทักษ์. (2567). การพัฒนาโปรแกรมการเคลื่อนไหวพื้นฐานโดยใช้การออกกำลังกายแบบสถานีร่วมกับการจัดกิจกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมัดใหญ่ และการทรงตัวของนักเรียนประถมศึกษา. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 9(3), 395–412.
- ผกามาศ อินเสนาหา, ปิยลักษณ์ อัครรัตน์, และจอมสุรางค์ ลิ้มปรีเสริฐกุล. (2568). ผลของการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบการเล่นิทานพื้นบ้านที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่เด็กปฐมวัย ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนแผ่นดินทองวัดราษฎร์บำรุง กรุงเทพมหานคร. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 15(2), 107–121.
- Chen, D., Zhao, G., Fu, J., Shun, S., Su, L., He, Z., Chen, R., Jiang, T., Hu, X., Li, Y., & Shen, F. (2024). Effects of structured and unstructured interventions on fundamental motor skills in preschool children: A meta-analysis. *Frontiers in Public Health*, 12, 1345566. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2024.1345566>
- Provan, K. G., & Kenis, P. (2008). Modes of network governance: Structure, management, and effectiveness. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 18(2), 229–252.
- Zhang, D., Soh, K. G., Chan, Y. M., & Zaremohzzabieh, Z. (2024). Effect of intervention programs to promote fundamental motor skills among typically developing children: A systematic review and meta-analysis. *Children and Youth Services Review*, 156, 107320. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.107320>
- Zhang, D., Soh, K. G., Chan, Y. M., & Zaremohzzabieh, Z. (2024). Effect of intervention programs to promote fundamental motor skills among typically developing children: A systematic review and meta-analysis. *Children and Youth Services Review*, 156, 107320. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.107320>

